

SLOVINSKO

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Rozloha: 20,271 km²

Počet obyvatel: 2,081,000 (2019)

TYP STÁTU

Unitární stát; parlamentní republika; výkonnou moc sdílí prezident (hlava státu) a vláda v čele s premiérem (v Ústavě označovaný jako „předseda vlády“); nositelem zákonodárné moci je Parlament (Ústava nehovoří o konstrukci Parlamentu, ale zvláště o Národním shromáždění – dolní komora - a Národní radě – horní komora; Národní shromáždění a Národní rada jsou ústavně konstruovány bez podřazení pod společný subjekt). Současný slovenský Parlament je tedy nastaven jako nedokonalý bikameralismus s výraznou převahou dolní komory (Národního shromáždění). [Národní rada](#) je Ústavou definována jako zastoupení sociálních, ekonomických, profesních a místních zájmů¹. Národní rada mj. navrhuje Národnímu shromáždění přijetí zákonů nebo dodatků; přijímá a vydává stanoviska Národnímu shromáždění ke všem záležitostem v jeho působnosti; žádá Národní shromáždění, aby znovu rozhodlo o hlasovaném zákoně (suspenzivní veto) či požádat o šetření ve věcech veřejného zájmu. (viz publikace „OECD Country Profiles“)

PRÁVNÍ ZÁKLAD DĚLBY MOCI

Dělba moci upravena Ústavou z roku 1991 (č. 33/91-I); Ústava má 10 hlav a 174 článků

PRÁVNÍ ZÁKLAD FUNGOVÁNÍ VLÁDY A ROZDĚLENÍ KOMPETENCÍ

(ústava, ústavní zákon, běžný zákon, podzákonný předpis, interní vládní předpis, neformální zvyklosti)

Základní parametry upraveny [Ústavou](#), která byla naposledy novelizována v roce 2016.

Fungování vlády je dále stanoveno [Jednacím řádem vlády Slovenské republiky \(zákon č. 10/2014 Sb.\)](#). Jednací řád popisuje proces svolávání zasedání vlády; postup zasedání vlády; mimořádná zasedání vlády; usnášeníschopnost; vytváření a předkládání vládních materiálů; vytváření pracovních skupin a výborů, komisí; vztahy s orgány EU; přístup veřejnosti a publicita.

POSTAVENÍ PREMIÉRA

(popis hlavních kompetencí, vztah k prezidentovi, k ministrům)

V Ústavě se o premiérovi mluví jako o „předsedovi vlády“ (článek 110). Premiér je vybírán prezidentem republiky po konzultacích s lídry parlamentních politických stran. Následně o kandidátovi hlasuje Národní shromáždění, které ho musí zvolit většinou všech členů. Pokud se to nepodaří po dvou pokusech, prezident republiky rozpustí Národní shromáždění a vyhlásí nové volby (článek 111).

Premiér koordinuje práci ministrů; zajišťuje jednotu vlády a zastupuje ji; svolává a předsedá zasedáním vlády; dává pokyny ministrům; žádá o podávání zpráv z jednotlivých ministerstev o jejich práci; účastní se mezinárodních a jiných setkání; zastupuje vládní postoje v médiích.

Za účelem přijetí kolektivního rozhodnutí vlády, pokud je počet členů vlády sudý, rozhoduje hlas premiéra (článek 28 Ústavy).

¹ Skládá se z celkem 40 členů – 4 členové zaměstnavatelé; 4 členové zaměstnanci; 4 členové zástupci zemědělců, řemeslníků a nezávislých profesí; 6 členů zástupci nehošpodářských činností; 22 členů zástupci místních zájmových skupin.

MINISTERSTVA, MINISTŘI

(jak je stanoven počet ministerstev a ministrů, zda existují tzv. ministři bez portfeje, poradní orgány vlády)

Ministři jsou jmenováni a odvoláváni Národním shromážděním na návrh premiéra.

Problematika organizace a počtu ministerstev, jejich základní kompetence, vnitřní struktura, vztahy mezi ministry a vztahy mezi ministry a vládou je ustavena [zákonem č. 51/2016 Sb., o státní správě](#). Počet ministerstev je tedy stanoven zákonem. Zároveň je uvedeno, že každé ministerstvo má jednoho ministra. Navíc mohou být zvoleni až dva ministři bez portfolia. Vláda může na návrh ministra jmenovat jednoho až dva náměstky (na ministerstvu financí je možné jmenovat až čtyři náměstky). V současnosti existuje 14 ministerstev, jejichž oblasti činnosti jsou určeny rovněž výše uvedeným zákonem.

Vnitřní struktura ministerstev je podrobně upravena sekundární legislativou, konkrétně vládním [nařízením č. 104/2020, o vnitřní organizaci, funkcích orgánů veřejné správy a soudních orgánů](#). V nařízení je mj. seznam resortů a jejich organizační administrativní členění; regionální pobočky; systematizace a pracovní podmínky atd. Toto vládní nařízení je upřesněno vnitřními předpisy jednotlivých ministerstev, které stanovuje ministr po dohodě s vládou. Nicméně struktura na úrovni největších jednotek (ředitelství) je definována samotným vládním nařízením, díky čemuž je Ministerstvo veřejné správy schopné koordinovat a ovlivňovat základní strukturu ministerstev.

Ministerstva jsou spíše malá a slabá, pokud jde o jejich kapacitu. Jejich role do značné míry závisí na osobním vedení ministra. Dle [zákona č. 51/2016 Sb.](#) se ministerstva musí řídit politickými pokyny vlády. Vláda může nařídit ministerstvu, aby prozkoumalo konkrétní problém, vykonalo určitý úkol nebo podalo zprávu o činnosti (článek 56).

SPOLUPRÁCE MEZI MINISTERSTVY

(právní základ, praktická realizace, možnosti vynucení)

Dle [zákona č. 51/2016 Sb.](#) musí ministerstva a další správní orgány vzájemně spolupracovat na všech společných otázkách. Pro zajištění spolupráce ministerstva zřizují společné pracovní orgány a pracovní skupiny, případně jiné formy vzájemné spolupráce, k řešení úkolů, které vyžadují účast několika ministerstev (článek 59).

Zákon také upravuje, že pokud ministerstvo neakceptuje zásadní připomínky jiného ministerstva, musí o tom informovat vládu při předložení materiálu (článek 60).

Pokud je právním předpisem uloženo, že rozhodnutí má přijmout ministerstvo po dohodě s jiným resortem, ale k dohodě mezi nimi nedojde, zmocněné ministerstvo o sporné otázce informuje vládu s žádostí o rozhodnutí (článek 61).

Příkladem takového právního předpisu nařizujícího koordinaci ministerstev je např.

[nařízení o koordinaci činnosti ministerstev a jejich orgánů v rámci pravomocí v oblasti bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví a ochrany zvířat a zdraví rostlin](#)). Vedení plnění takové agendy je předáno ministerstvu, kterému správní oblast náleží, a ostatní ministerstva musí spolupracovat.

VZTAH K ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVĚ

(která/é centrální instituce mají koordinační úlohu, jakým způsobem ji vykonávají, zda existuje spojený či rozdělený model, zda existují dekoncentrované státní orgány v území)

Slovinsko je unitární stát s jednou úrovní lokálního vládnutí. I přesto, že jsou regiony definovány v Ústavě, dosud nebyly vytvořeny. Na území Slovinska existuje 212 municipalit (obcí), z nichž 11 má status městských municipalit. Fungování municipalit je upraveno [zákonem č. 59/1999 Sb., o obcích](#).

Dle Ústavy se **municipality** tvoří principem „bottom-up“, tedy na základě lidového referenda. Až následně je vznik municipality potvrzen zákonem (článek 139). Municipality má v kompetenci pouze lokální záležitosti, které mohou být regulovány pouze samotnou obcí, a které zároveň ovlivňují pouze občany obce samotné. Kromě toho na ně může stát přenášet své kompetence, pokud s tím ale zároveň poskytne finanční zdroje na jejich výkon (v současnosti žádné takové kompetence neexistují). Nad výkonem přenesených kompetencí vykonává státu kontrolní činnost (článek 140 Ústavy).

Oficiálně neexistuje prostřední článek mezi obcemi a státní správou. Existuje pouze **58** (administrative units), což jsou podskupiny státní správy a jsou pojmenovány po jejich příslušných vládních úřadech. V jejich čele jsou ředitelé jmenováni ministrem veřejné správy. Z tohoto vyplývá, že i když jsou vytvářeny rozhodnutím vlády, fakticky jsou podřízeny jednotlivým ministerstvům. Administrativní jednotky vykonávají úkoly podle působnosti jednotlivých ministerstev; zejména dohlíží na dodržování zákonnosti v oblasti pracovního práva v obcích; dohlíží na vhodnost a profesionalitu práce v místních orgánech ve věcech, které jsou v jurisdikci státu, a jejich výkon byl přenesen do obcí.

Ve Slovinsku je obecně nízká míra decentralizace státu z důvodu již zmiňované absence druhé úrovně lokálního vládnutí, a také z důvodu že obec má v rámci své samostatné působnosti pravomoc regulovat pouze záležitosti, které se týkají jen občanů dané obce. Nízkou míru decentralizace potvrzuje i to, že pouze 18,82 % rozpočtu země je určen lokální administrativě.

- [Mapa územního členění Slovinska](#)

VZTAH K MODERNÍM TRENDŮM

(digitalizace, inovace, věda a výzkum – které instituce a jak je vykonávají)

Agenda digitalizace je koordinována **Ministerstvem veřejné správy**. V rámci ministerstva je zřízeno ředitelství informační společnosti a informatiky, které je odpovědné za koordinaci a implementaci digitalizace. V mezinárodních srovnáních se uvádí, že Slovinsko je jednou z předních evropských zemí v oblasti digitalizace a inovací.

Pro koordinaci digitalizace v různých oblastech společnosti byla v roce 2016 vytvořena [Slovinská digitální koalice](#). Cílem této koalice je koordinace digitální transformace Slovinska podle přijatých strategických dokumentů ve spolupráci s různými zainteresovanými aktéry z oblasti hospodářství, výzkumu a vývoje, občanské společnosti a veřejného sektoru. Koalice byla založena zástupci GZS (zástupce oblasti podnikání); vlády; Konference rektorů; Koordinace nezávislých výzkumných ústavů Slovinska; Společenství měst Slovinska; Sítě nevládních organizací pro inkluzivní informační společnost a Digitálního věstníku Slovinska. V rámci koalice pracují [dvě pracovní skupiny](#) – pracovní skupina pro technologii blockchain a pracovní skupina pro inteligentní řešení pro města a komunity.

AGENTURY

(zda jsou zřizovány agentury k zajištění plnění úkolů na centrální úrovni, zda jsou součástí ministerstev nebo stojí nezávisle mimo strukturu vlády, kolik jich je)

Veřejné agentury jsou jednou z forem administrativní decentralizace ve Slovinsku. Mají právní subjektivitu; podle článku 121 Ústavy a podle [článku 15 zákona o státní správě](#) se označují jako nositelé veřejné moci. Zřizují se, pokud to umožňuje účinnější plnění úkolů, než kdyby je plnil správní orgán a pokud povaha úkolu nevyžaduje stálou a přímou politickou kontrolu nad jejich plněním. Veřejné agentury jsou při plnění jim svěřených úkolů nezávislé. Byly zřízeny především jako regulační orgány v oblasti finančních trhů, trhů energetiky, trhů elektronických komunikací, pojišťovacích trhů a ochrany konkurence. V současnosti existuje 17 veřejných agentur (např. Agentura pro dohled nad pojišťovnictvím, Agentura pro trh cenných papírů, Agentura pro ochranu hospodářské soutěže apod.).

Veřejné agentury a jejich fungování je upraveno [zákonem č. 33/2011, o veřejných agenturách](#). Tento zákon upravuje mj. vznik agentur; jejich vnitřní organizaci a vedení; jejich úkoly a činnosti; financování; ukončení. Zákon neobsahuje seznam veřejných agentur.

Další formou administrativní decentralizace jsou různé **orgány v rámci ministerstev**, které většinou implementují politiky; mají funkci kontroly nebo administrativně zajišťují výkon služeb. Mají status odděleného administrativního orgánu; mají vlastní management; nemají právní subjektivitu; mají autonomii v oblastech jako je finanční řízení, HRM a profesionální autonomii; podmínkou je, že se musí pohybovat v mezích legislativy, vládních a ministerských právních předpisů a státního rozpočtu. V současnosti existuje 34 takových orgánů v rámci ministerstev, a to včetně policie, finanční správy, inspektorátů...

V neposlední řadě existují **veřejné fondy**, které jsou zřízené pro spravování veřejných prostředků za zvláštním účelem. Mají vysokou úroveň autonomie – nejvyšší má fond zdravotního pojištění a fond penzijního pojištění. V současnosti existuje 11 veřejných fondů.

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

Dle článku 116 Ústavy může Národní shromáždění vyslovit vládě nedůvěru jen prostřednictvím zvolení nového premiéra, na návrh alespoň 10 členů Národního shromáždění a pro kandidáta musí hlasovat většina všech členů. Mezi návrhem kandidáta na nového premiéra a samotným hlasováním musí být alespoň 48 hodin.

Dle článku 118 Ústavy může 10 členů Národního shromáždění svolat interpelace. Pokud se na základě diskuse rozhodne, je možné vládě nebo jednotlivému ministrovi vyslovit nedůvěru. Poté je možné vládu nebo ministra odvolat.

Foto: Lublaň, Slovinsko; pixabay.com

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Výstup vznikl v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125. Projekt je spolufinancován z prostředků Evropské unie, Evropského sociálního fondu.